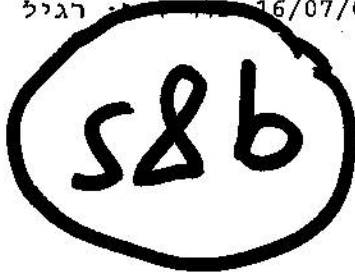


בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

ב"מ"ש לעניינים מנהליים ת"א
תמ 130/07 (בשא 31258/07)
ש"בקר יצחק נ. עיריית ראשון לצ
(בת"ק ש"בקר יצחק נ. עיריית ר..)
ת.פתיחה: 16/07/07



המבקשים:
(התובעים)
1. יצחק שינקר ת.ז. 011181807
רחוב המפרץ שלמה 88, חולון
2. אלי אדרי ת.ז. 057694986
רחוב שמעון אבידן 79, ראשון לציון
באמצעות ד"ר הנריק רוסטוביץ ושות' – חברת עורכי דין
רחוב תוצרת הארץ 16 תל אביב 67891
טל. 03-6954111 פקס. 03-6954112
דואר אלקטרוני: E-mail: eran@rostowicz.com

- נ ג ד -

המשיבות:
(הנתבעות)
1. עיריית ראשון לציון
שדרות משה דיין, ראשון לציון
2. אתרים ירוקים בע"מ ח"פ 40-20193-51
רחוב לבנדה 17, תל אביב

בקשה לאישור תובענה מנהלית כתובענה ייצוגית

בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006, (להלן: "החוק") הגישו המבקשים באמצעות באי כוחם תובענה ייצוגית נגד המשיבות, ובקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית. התובענה עוסקת בגבייה של אגרה בגין "גרירת רכב והחזרתו" (להלן: "האגרה"), שלא בהתאם להוראות תקנה 77 לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961, (להלן: "התקנות") והתוספת החמישית לתקנות. המשיבות גובות את האגרה באופן שיטתי במשך שנים רבות.

בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את התובענה המנהלית כתובענה ייצוגית מהטעמים שיפורטו להלן.

הצדדים לתובענה והסמכות העניינית

1. רכבם של המבקשים נגרר בידי הנתבעת מס' 2 (להלן: "הגורר") בהוראת הנתבעת מס' 1 (להלן: "העירייה") ומטעמה. המבקשים נדרשו לשלם את האגרה כתנאי לשחרור רכבם. העירייה היא "רשות" כהגדרתה בסעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000, (להלן: "חוק בתי משפט לעניינים מנהליים").
2. הגורר גרר את רכבם של המבקשים מכוחה של הוראת העירייה ומטעמה, וגבה את אגרת הגרירה (להלן: "האגרה") מכוחה של הוראת העירייה.
בית משפט נכבד זה מוסמך לדון בתובענה גם נגד הגורר, משום שהוא עונה להגדרת: "וכן גופים ואנשים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין", שבסעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים.
3. התובענה הוגשה בהתאם להוראות סעיף 3(א) לחוק וסעיף 11 לתוספת השנייה לחוק. לבית משפט נכבד זה סמכות לדון בתובענה הייצוגית מכוח סעיף 5(ב)(2) לחוק.

התנאים לאישור התובענה כתובענה "יצוגית"

4. התובענה הוגשה על ידי המבקשים בהתאם לסעיף 4(א)(1) לחוק. התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט, המשותפים לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם בשם אותה קבוצה -
 - (א) הקבוצה היא: בעלי הרכב, אשר הרכב שלהם נגרר בידי גורר מטעם העירייה ובהוראתה, ואשר חויבו בתשלום אגרה של 184 ש"ח או של 186 ש"ח בגין הגרירה או בכל סכום אחר.
 - (ב) העובדות המתוארות בפרק "האירוע" בתובענה זהות לגבי כל חברי הקבוצה למעט מועד האירוע השונה מחבר לחבר וסכום האגרה שנגבה ממנו. לשוני זה אין נפקות משפטית כלשהי.
 - (ג) חסוגיות המשפטיות זהות לגבי כל חברי הקבוצה.
 - (ד) העובדות ותסוגיות הן מהותיות, משום שעסקינן בגביית תשלום חובה שלא על פי דין.

5. קיימת אפשרות סבירה, שהשאלות העובדתיות והמשפטיות יוכרעו לטובת הקבוצה -
- (א) התשתית העובדתית זהה לגבי כל חברי הקבוצה, למעט מועד האירוע וסכום האגרה השונים מתברר לחבר. לשוני זה אין נפקות משפטית כלשהי.
- (ב) הסוגיות המשפטיות זהות לגבי כל חברי הקבוצה, וכולן מבוססות על חקוקים.
6. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין, משום אין זה יעיל ואין זה הוגן, שכל חבר בקבוצה יגיש תובענה אישית להשבת הסכום העודף של האגרה בסך של 183.552 ש"ח או 185.552 ש"ח שנגבה שלא כדין -
- (א) בכל תובענה אישית כזו, יידרש כל חבר בקבוצה לפרוש מחדש את הסוגיות המשפטיות המקצועיות בפני שופטים שונים של בית המשפט לתביעות קטנות, שספק אם סוגיות אלה הם בסמכותו, או לחילופין, בפני שופטים שונים של בית המשפט לעניינים מנהליים.
- (ב) תובענה אישית של 183.552 ש"ח או של 185.552 ש"ח אינה מצדיקה הגשת תובענה מנהלית לבית המשפט לעניינים מנהליים.
7. קיים יסוד סביר להניח, כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת -
- (א) המבקשים נפגעו כספית מתשלום האגרה באותו אופן שנפגעו חברי הקבוצה, ולפיכך, הם מייצגים נאמנה את האינטרס של יתר חברי הקבוצה.
- (ב) ד"ר הנריק רוסטוביץ, אחד הח"מ, עוסק במקצועו כפרקליט עצמאי זו השנה ה-32, והוא אמון על דיני תשלומי החובה כמחבר ספרי עיון ומאמרים וכמרצה בתחום זה.
8. קיים יסוד סביר להניח, כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב - הח"מ אינם מייצגים את העירייה או את הגורר בכל דרך שהיא.
9. התובענה הייצוגית לא תגרום נזק חמור לציבור הנזקק לשירותיה של העירייה או לציבור בכללותו לעומת התועלת הצפויה מניהולה בדרך זו לכלל חברי הקבוצה ולציבור -
- (א) לא ייגרם נזק לציבור הנזקק לשירותי העירייה או לציבור בכללותו אם העירייה תחדל מלגבות את האגרה.
- (1) על פי הדוחות הכספיים של העירייה ליום 31.12.2005, סכום ההכנסות ממסים מגיע לכדי 565,529,000 ש"ח. הנתת המבקשים היא, כי בשנת 2006 ובשנת 2007 תהיה הגבייה דומה.

(2) בדוחות הכספיים הנ"ל אין פרטים בדבר מספר הגרירות, סכומי הכסף שנגבו מבעלי הרכב, והאם חלק מהתשלום הועבר לקופת העירייה. הנחת המבקשים היא, כי שיעור סכומי האגרה השנתיים הוא כ- 1% מתוך סכום גביית המסים השנתי של העירייה, בדומה לשיעור שבעיריית תל אביב (גביית המסים והמענקים בתל אביב היה בשנת 2005 - 2,173,487,000 ש"ח, וסכומי אגרת הגרירה בשנת 2005 היה 23,592,140).

(ב) בפני העירייה פתוחה הדרך לתבוע משר התחבורה להתקין בתקנות תעריף שונה מזה שקיים כיום, ולקבוע אגרה בשיעור חוקי.

(ג) בפני העירייה פתוחה הדרך להודיע, כי היא תחדל לגבות את האגרה מהמועד הקובע, או אז, היא תהיה פטורה מהשבת האגרה שנגבתה שלא כדין.

(ד) התועלת הצפויה מניחול התובענה הייצוגית לכלל חברי הקבוצה ולציבור היא, כי העירייה תחדל מלגבות מהם אגרה בשיעור שנקבע בידי מועצת העירייה, ותחל לגבות מהם אגרה בשיעור החוקי, או בשיעור שיקבע כדין בתקנות לאחר שאלה יתוקנו בידי שר התחבורה.

(ה) התועלת הצפויה לכלל חברי הקבוצה עולה על החסר שייווצר בקופת העירייה -

(1) אם תבחר העירייה להודיע, כי היא תחדל לגבות את האגרה מהמועד הקובע, ואם שר התחבורה יתקן את התקנות לאחר המועד הקובע, או אז תישא העירייה באגרת הגרירה בתקופה שבין המועד הקובע למועד תיקון התקנות.

(2) התועלת הצפויה לכלל חברי הקבוצה ולציבור עולה על הנזק שיגרם לעירייה, משום שגובה האגרה שיקבע בתקנות וסבירותה ניתנים לבחינה של בית המשפט הגבוה לצדק.

(3) דחיית התובענה הייצוגית מבלי שהעירייה מודיעה, כי היא תחדל לגבות את האגרה מהמועד הקובע, ומבלי ששר התחבורה יתקן את התקנות, היא מתן רשות מפורשת לרשויות המקומיות ולעירייה בכלל זה לגבות תשלומי חובה שלא על פי דין.

פנקס התובענות הייצוגיות

10. בבדיקה שנערכה בפנקס התובענות הייצוגיות באתר בתי המשפט, עולה, כי לא הוגשה תובענה ייצוגית בעניין נשוא תובענה ייצוגית זו. יואר, כי לפני הגשת תובענה מנהלית זו והבקשה

לאישורה כתובענה ייצוגית, הוגשו באמצעות הח"מ שלוש תובענות ייצוגיות דומות בגין אגרת הגרירה נגד עיריית תל אביב יפו, עיריית רמת גן ועיריית נתניה והגוררים שמונו על ידם.

הגדרת הקבוצה וגודלה

11. הקבוצה כוללת כל אדם, אשר רכבו נגרר בידי גורר מטעם העירייה במהלך השנתיים שלפני יום הגשת התובענה הייצוגית והבקשה לאישור, ושילם אגרה בסך של 184 ש"ח או 186 ש"ח או סכום שונה.

מהדוחות הכספיים של העירייה לא עולה כמה גרירות נעשו בשנת 2005. האינדיקציה היתידה שיש למבקשים היא, כי מספר הגרירות בראשון לציון ובתל אביב יפו הוא יחסי לגודלן ולתקציבן.

על פי פרסומי עיריית תל אביב יפו, גביית המסים והמענקים בתל אביב הגיעה בשנת 2005 לסך של 2,173,487,000 ש"ח, מספר הגרירות בשנת 2005 היה 90,739, וסכומי אגרת הגרירה בשנת 2005 היה 23,592,140.

על פי הדוחות הכספיים של העירייה ליום 31.12.2005, סכום ההכנסות ממסים מגיע לכדי 565,529,000 ש"ח. לפי האינדיקציה הני"ל, גביית המסים בראשון לציון היא כ- 26% מזו של תל אביב יפו. מכאן ניתן ללמוד, כי מספר הגרירות הוא כ- 23,400 לשנה וסך כל האגרות הוא 4,318,517 ש"ח לשנה.

סכום התובענה הייצוגית

12. הסכום העודף של האגרה שנגבתה

מכל אחד מחברי הקבוצה בממוצע בשנים 2005-2007	184.50 ש"ח
כפול אומדנה של מספר חברי הקבוצה:	46,800 ש"ח
2 x 23,400	
סכום התובענה הייצוגית	8,634,600 ש"ח

13. בית המשפט יתבקש להורות למשיבות להמציא פרטים מדויקים לגבי מספר הגרירות שנעשו בשנתיים שלפני הגשת תובענה זו. על פי הפרטים שיתקבלו, יתבקש בית המשפט לתקן את סכום התובענה הייצוגית, ולהפחיתה או להגדילה בהתאם.

התנהגות העירייה

14. ביום 15.2.2005 התפרסמה כתבה באתר האינטרנט www.ynet.co.il של עיתון מעריב מאת העיתונאי יהודה גולן, אשר הביאה לידיעת הציבור את אי חוקיותה של אגרת הגרירה. בכתבה נאמר, כי

יו"ר ועדת הכלכלה ח"כ אמנון כהן, הציג סוגיה זו בפני משרד התחבורה, וכי עו"ד חוה ראובני ממשרד התחבורה אישרה את דבריו.

עוד נאמר בכתבה, כי ח"כ דוד טל תבע להחזיר את הכספים שהרשויות המקומיות גבו ממאות אלפי נהגים, במשך יותר משני עשורים, וכי ח"כ אמנון כהן עיכב את ההצבעה על אישור התקנות, בטענה שצריך לקבוע מחירי מינימום ומקסימום לאגרת גרירה.

15. ביום 2.3.2005 התפרסמה כתבה דומה בעיתון הארץ מאת העיתונאי צבי זרחיה, אשר הביאה גם היא לידיעת הציבור את אי חוקיותה של אגרת הגרירה. הכתבה צוטטה באתר וואלה.

16. ביום 3.3.2005 התפרסמה כתבה דומה נוספת באתר האינטרנט MSN מאת העיתונאי דוד ורטהיים, אשר הביאה גם היא לידיעת הציבור את אי חוקיותה של אגרת הגרירה.

17. העירייה ידעה היטב, כי האגרה נגבית על ידה שלא כדין, וחרף זאת היא ממשיכה לגבותה.

העתירות

18. בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית. אם בית המשפט הנכבד יאשר את התובענה כתובענה ייצוגית, יתבקש בית המשפט -

(א) לחייב את המשיבות לגלות את מספר חברי הקבוצה, אשר רכבם נגרר בידי גורר מטעמה ובהוראתה במהלך השנתיים שלפני יום הגשת התובענה הייצוגית והבקשה לאישור, ואשר שילמו 184 ש"ח או 186 ש"ח כאגרה או סכום אחר (להלן: "סכום האגרה"), ולגלות את סכום האגרה הכולל ששולם על ידי כל חברי הקבוצה.

(ב) לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, להשיב לכל חבר בקבוצה את סכום האגרה בניכוי הסכום החוקי שהיו רשאים לגבותו, בהתאם להוראות הפקודה והתקנות - בהתאם לשעת הגרירה - ובצירוף הצמדה וריבית כדין מיום התשלום בידי בעלי הרכב ועד לתשלום ההחזר בפועל.

לחילופין


לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, להשיב לכל חבר בקבוצה את סכום האגרה בניכוי הסכום שהיו רשאים לגבותו, בהתאם להוראות חוק העזר, בסך של 170 ש"ח, ובצירוף הצמדה וריבית כדין מיום התשלום בידי בעלי הרכב ועד לתשלום ההחזר בפועל.

19. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, לשלם למבקשים בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 15% מהסכום שיושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיהם ומאמצייהם לטובת כלל חברי הקבוצה.

אם העירייה תודה בנכונות התובענה, ותבחר להודיע, כי היא תחדל מלגבות את אגרה בסך 186 ש"ח, יתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את העירייה לשלם למבקשים, בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 10% מהסכום שהיה מושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיהם ומאמצייהם לטובת כלל חברי הקבוצה אלמלא הגשת ההודעה כאמור.

20. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, לשלם לבי"כ המבקשים בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 15% מהסכום שיושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיו ומאמציו לטובת כלל חברי הקבוצה + מע"מ.

אם העירייה תודה בנכונות התובענה, ותבחר להודיע, כי היא תחדל מלגבות את אגרה בסך 186 ש"ח, יתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את העירייה לשלם לבי"כ המבקשים, בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 10% מהסכום שהיה מושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיו ומאמציו לטובת כלל חברי הקבוצה אלמלא הגשת ההודעה כאמור + מע"מ.

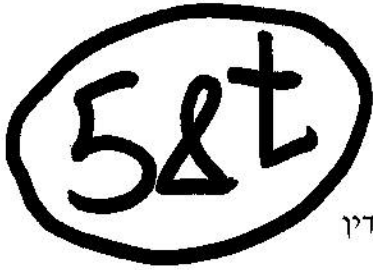

צחי שרף, עו"ד


ערן פייביש, עו"ד
בי"כ המבקשים


ד"ר הנריק רוטטוביץ, עו"ד

בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

ב"מ"ש לעניינים מנהליים ת"א
תמ 130/07
שינקר יצחק ג. עיריית ראשון לציון
ת.פתיחה: 16/07/07 סדר דין: רגיל



התובעים:
1. יצחק שינקר ת.ז. 011181807
רחוב המפרץ שלמה 88, חולון
2. אלי אדרי ת.ז. 057694986
רחוב שמעון אבידן 79, ראשון לציון
באמצעות ד"ר הנריק רוסטוביץ ושות' – חברת עורכי דין
רחוב תוצרת הארץ 16 תל אביב 67891
טל. 03-6954111 פקס. 03-6954112
דואר אלקטרוני: E-mail: eran@rostowicz.com

- נגד -

הנתבעות:
1. עיריית ראשון לציון
שדרות משה דין, ראשון לציון
2. אתרים ירוקים בע"מ ח"פ 40-20193-51
רחוב לבנדה 17, תל אביב

מהות התביעה: השבה של תשלומי חובה שנגבו ביתר
סכום התובענה האישית: 369.10 ש"ח
סכום התובענה הייצוגית: מוערך ב- 8,634,600 ש"ח

כתב תובענה ייצוגית

1. בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006, (להלן: "החוק") מגישים התובעים באמצעות באי כוחם תובענה ייצוגית נגד הנתבעות, ובקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית.
2. תובענה זו עוסקת בגבייה של אגרה בגין "גרירת רכב והחזרתו" (להלן: "האגרה"), שלא בהתאם להוראות תקנה 77 לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961, (להלן: "התקנות") והתוספת החמישית לתקנות.
3. הנתבעות גובות את האגרה באופן שיטתי במשך שנים רבות.

התובענה הפרטית

הצדדים והסמכות

4. רכבם של התובעים נגרר בידי הנתבעת מס' 2 (להלן: "הגורר") בהוראת הנתבעת מס' 1 (להלן: "העירייה") ומטעמה. התובעים נדרשו לשלם את האגרה כתנאי לשחרור רכבם. העירייה היא "רשות" כהגדרתה בסעיף 2 לחוק **בתי משפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000**, (להלן: "חוק בתי משפט לעניינים מנהליים"). הגורר גרר את רכבם של התובעים מכוחה של הוראת העירייה ומטעמה, וגבה את אגרת הגרירה (להלן: "האגרה") מכוחה של הוראת העירייה. בית משפט נכבד זה מוסמך לדון בתובענה גם נגד הגורר, משום שהוא עונה להגדרת: "וכן גופים ואנשים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין", שבסעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים.

האירועים

5. התובע 1 הוא הבעלים של רכב, שמספרו 17-946-23 (להלן: "רכב 1"). ביום 1.8.2006 החנה התובע 1 את רכב 1 ברחוב שמוטקין ליד בית "יינות ביתן" בראשון לציון. בשעה 41:20 קנסה העירייה את התובע 1 בסכום של 250 ש"ח בגין חניית רכב 1 במקום אסור, ועניין זה אינו רלוונטי לתובענה. בנוסף לקנס הנ"ל, הורתה העירייה לגורר לגרור את רכב 1 למגרש חנייה. ביום 1.8.2006 התייצב התובע 1 במגרש החנייה של הגורר, ברחוב דרובין 39 בראשון לציון (להלן: "חניון דרובין"), ונדרש על ידי הגורר לשלם את האגרה בסך של 184 ש"ח כתנאי לשחרור רכב 1. התובע 1 שילם את האגרה לגורר, ורכב 1 שוחרר בשעה 20:21. בקבלה שחוצאה לתובע 1 מופיע תחשיב אגרת הגרירה כדלקמן:

סה"כ ללא מע"מ 158 ש"ח

מע"מ 26 ש"ח

סה"כ כולל מע"מ 184 ש"ח

הסכומים האמורים נמחקו על ידי הגורר בטוש שחור. לא ידוע לתובע 1 מדוע נמחקו הסכומים האמורים.

6. התובע 2 הוא הבעלים של רכב, שמספרו 17-254-35 (להלן: "רכב 2").
 ביום 10.7.2007 החנה התובע 2 את רכב 2 ברחוב הרצל מול בית מספר 84 בראשון לציון.
 בשעה 19:23 קנסה העירייה את התובע 2 בסכום של 500 ש"ח בגין חניית רכב 2 במקום
 אסור, ועניין זה אינו רלוונטי לתובענה. בנוסף לקנס הנ"ל, הורתה העירייה לגורר לגרור את
 רכב 2 למגרש חנייה.
 ביום 10.7.2007 התייצב התובע 2 במגרש החנייה של הגורר, ברח' בן גוריון 46 רשל"צ, ונדרש
 על ידי הגורר לשלם את האגרה בסך של 186 ש"ח כתנאי לשחרור הרכב. התובע 2 שילם את
 האגרה לגורר, ורכב 2 שוחרר בשעה 21:20.

המסגרת הנורמטיבית

7. בסעיף 77(א) לפקודת התעבורה (נוסח חדש) תשכ"א-1961, (להלן: "הפקודה"), נקבע:
77. (א) מועצה של עירייה או של מועצה מקומית רשאית, בהסכמת שר הפנים ושר
 התחבורה, להתקין חוקי עזר בדבר –
- (1) ...
 - (2) ...
 - (3) האמצעים שיינקטו לגבי רכב החונה במקום שהעמדתו
 אסורה על פי חיקוק, לרבות הרחקתו, גרירתו, החסנתו
 או נעילת גלגליו...
 - (א) ...;
 - (ב) ...;
 - (4) חיוב בעל הרכב הרשום ברשיון הרכב לשלם אגרות או
 תשלומים בעד הרחקת הרכב, גרירתו, החסנתו או
 שחרורו מנעילתו;
 - (5) להסמיק לענין חוק עזר כאמור בפסקה (3) גוררים
 מורשים באישור ראש מחלקת התנועה של משטרת
 ישראל ופקחים באישור המפקח הכללי של משטרת
 ישראל או מי שהוא הסמיק;
 - (6) ...
 - (7) ...
8. בסעיף 77(ב) לפקודה נקבע:
77. (ב) כל חוקי עזר שהותקנו לפי סעיף קטן (א) יהיו בכפוף לכל תקנה שהתקין
 שר התחבורה על פי הסעיפים 70-72.

9. בתקנה 77 לתקנות נקבע:

77. רכב שהורחק, הוחסן או שגלגליו ננעלו לפי סעיף 70א לפקודה, לא יוחזר לבעלו ולא ישוחרר מנעילתו אלא לאחר ששילם את האגרה או התשלום שנקבעו בתוספת החמישית.

10. בסעיף 2א לתוספת החמישית לתקנות נקבע:

<u>בשקלים</u>		
בין שעות	בין השעות	בין השעות
<u>06.00-24.01</u>	<u>24.00-16.01</u>	<u>16.00-06.01</u>

(א) 1. ...

2. תשלום בעד הרחקת רכב בידי

מורשה לגרור (תקנה 77(ב)) 358 448 538

3. ...

4. האגרות והתשלומים שבפסקה זו יותאמו לשיעור העלאות המחירים לשירותי גרירה שאישר הממונה על המחירים לפי סעיף 16 לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957, ויעוגלו לשקל הקרוב.

11. מכוח סעיפים 250, 251 ו- 259 לפקודת העיריות וסעיף 77 לפקודה התקינה מועצת עיריית ראשון לציון את חוק עזר לראשון לציון (העמדת רכב וחנייתו), התש"ס-2000 (להלן: "חוק העזר"). בסעיף 14 לחוק העזר נקבע:

14. (א) ...

(ב) ...

(ג) בעל רכב הרשום ברישומי משרד הרישוי, ישלם את האגרות או את התשלומים שנקבעו בתוספת השניה בעד הרחקת הרכב, גרירתו ואחסנתו, זולת אם הוכיח שהרכב נלקח ממנו שלא כדין.

(ד) ...

12. בתוספת השניה לחוק העזר נקבע:

תוספת שניה

(סעיף 14)

אגרת הרחקת רכב, גרירתו ושחרורו

שיעור האגרה
בשקלים חדשים

170

בעד הרחקת רכב, גרירתו ושחרורו

דין

13. בסעיף 77(ב) לפקודה נקבע, כי כל חוקי עזר שהותקנו לפי סעיף קטן (א) יהיו בכפוף לכל תקנה שהתקין שר התחבורה על פי סעיפים 70-72 לפקודה.
14. בתוספת החמישית לתקנות נקבע, כי האגרה בעד הרחקת רכב תהיה: 358, 448 ו- 538 שקלים, בהתאם לשעת הגרירה, ודוק, עסקינן בשקלים (ישנים) ולא בשקלים חדשים. עוד נקבע, כי האגרות והתשלומים שבפסקה זו יותאמו לשיעור העלאות המחירים לשירותי גרירה שאישר הממונה על המחירים לפי סעיף 16 לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957, ויעוגלו לשקל הקרוב.
15. הגורר דרש עבור גרירת רכב 1 תשלום של 184 ש"ח, ובעבור גרירת רכב 2 תשלום של 186 ש"ח. לא ידוע לתובע 1 מכוח איזה דין הוא נדרש לשלם 184 ש"ח. לא ידוע לתובע 2 מכוח איזה דין הוא נדרש לשלם 186 ש"ח. גבייה של הסכומים האמורים מהתובעים אינה עולה בקנה אחד עם הוראת חוק העזר ולא עם הוראות סעיף 77(ב) לפקודה הקובע כי: חוק העזר יהיה כפוף לתקנות.
16. בתוספת השנייה לחוק העזר נקבע, כי בעד הרחקת רכב, גרירתו ושחרורו תשולם אגרה בסך של 170 ש"ח. סכום זה של האגרה אינו עולה בקנה אחד עם הוראות סעיף 77(ב) לפקודה, הקובע, כי חוק העזר יהיה כפוף לתקנות. המסקנה הראשונה היא: חקיקת האגרה בסך של 170 השקלים החדשים בחוק העזר נחקקה ללא סמכות.
- המסקנה השנייה היא: האגרה של 184 השקלים החדשים שנגבתה מהתובע 1, והאגרה של 186 השקלים החדשים שנגבתה מהתובע 2, נגבו ללא סמכות ובניגוד להוראות הפקודה והתקנות.
17. התובענה מוגשת נגד העירייה משום שהיא שכרה את שירותי הגורר, הורתה לו לגרור את רכב 1 ורכב 2, והורתה לגורר לגבות את האגרה. התובענה מוגשת נגד הגורר משום שהוא גבה את האגרה מהתובעים.
18. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, להשיב לתובע 1 את האגרה של 184 ש"ח בניכוי הסכום החוקי שהייתה העירייה והגורר רשאים לגבותו בסך של 0.448 ש"ח, ובסך הכל 183.552 ש"ח, ובצירוף הצמדה וריבית כדין מיום 1.8.2006 ועד לתשלום בפועל, ובצירוף הוצאות המשפט ושכ"ט עו"ד + מע"מ.

19. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, להשיב לתובע 2 את האגרה של 186 ש"ח בניכוי הסכום החוקי שהייתה העירייה והגורר רשאים לגבותו בסך של 0.448 ש"ח, ובסך הכל 185.552 ש"ח, ובצירוף הצמדה וריבית כדין מיום 10.7.2007 ועד לתשלום בפועל, ובצירוף הוצאות המשפט ושכ"ט עו"ד + מע"מ.

התובענה הייצוגית

הצדדים לתובענה הייצוגית והסמכות העניינית

20. רכבם של התובעים נגרר בידי הגורר בהוראת העירייה, והתובעים נדרשו לשלם את האגרה כתנאי לשחרור רכב 1 ורכב 2.
העירייה היא "רשות" כהגדרתה בסעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים.
תובענה זו מוגשת בהתאם להוראות סעיף 3(א) לחוק וסעיף 11 לתוספת השנייה לחוק.
לבית משפט נכבד זה סמכות לדון בתובענה הייצוגית מכוח סעיף 5(ב)(2) לחוק.

התנאים לאישור התובענה כייצוגית

21. תובענה זו מוגשת על ידי התובעים בהתאם לסעיף 4(א)(1) לחוק. התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט, המשותפים לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם בשם אותה קבוצה -
- (א) הקבוצה היא: בעלי הרכב, אשר הרכב שלהם נגרר בידי גורר מטעם העירייה ובהוראתה, ואשר חויבו בתשלום אגרה של 184 ש"ח או של 186 ש"ח בגין הגרירה או בכל סכום אחר.
 - (ב) העובדות המתוארות בפרק "האירוע" זהות לגבי כל חברי הקבוצה למעט מועד האירוע השונה מחבר לחבר וסכום האגרה שנגבה ממנו. לשוני זה אין נפקות משפטית כלשהי.
 - (ג) הסוגיות המשפטיות זהות לגבי כל חברי הקבוצה.
 - (ד) העובדות והסוגיות הן מהותיות, משום שעסקינן בגביית תשלום חובה שלא על פי דין.
22. קיימת אפשרות סבירה, שהשאלות העובדתיות והמשפטיות יוכרעו לטובת הקבוצה -
- (א) התשתית העובדתית זהה לגבי כל חברי הקבוצה, למעט מועד האירוע וסכום האגרה השונים מחבר לחבר. לשוני זה אין נפקות משפטית כלשהי.
 - (ב) הסוגיות המשפטיות זהות לגבי כל חברי הקבוצה, וכולן מבוססות על חקוקים.
23. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין, משום אין זה יעיל ואין זה הוגן, שכל חבר בקבוצה יגיש תובענה אישית להשבת הסכום העודף של האגרה בסך של 183.552 ש"ח או 185.552 ש"ח, או כל סכום אחר שנגבה שלא כדין -

(א) בכל תובענה אישית כזו, יידרש כל חבר בקבוצה לפרוש מחדש את הסוגיות המשפטיות המקצועיות בפני שופטים שונים של בית המשפט לתביעות קטנות, שספק אם סוגיות אלה הם בסמכותו, או לחילופין, בפני שופטים שונים של בית המשפט לעניינים מנהליים.

(ב) תובענה אישית של 183.552 ש"ח או של 185.552 ש"ח, אינה מצדיקה הגשת תובענה מנהלית לבית המשפט לעניינים מנהליים.

24. קיים יסוד סביר להניח, כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת –

(א) התובעים נפגעו כספית מתשלום האגרה באותו אופן שנפגעו חברי הקבוצה, ולפיכך, הם מייצגים נאמנה את האינטרס של יתר חברי הקבוצה.

(ב) ד"ר הנריק רוסטוביץ, אחד הח"מ, עוסק במקצועו כפרקליט עצמאי זו השנה ה-32, והוא אמון על דיני תשלומי החובה כמחבר ספרי עיון ומאמרים וכמרצה בתחום זה.

25. קיים יסוד סביר להניח, כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב – הח"מ אינם מייצגים את העירייה או את הגורר בכל דרך שהיא.

26. התובענה הייצוגית לא תגרום נזק חמור לציבור הנזקק לשירותיה של העירייה או לציבור בכללותו לעומת התועלת הצפויה מניהולה בדרך זו לכלל חברי הקבוצה ולציבור –

(א) לא ייגרם נזק לציבור הנזקק לשירותי העירייה או לציבור בכללותו אם העירייה תחדל מלגבות את האגרה.

(1) על פי הדוחות הכספיים של העירייה ליום 31.12.2005, סכום ההכנסות ממסים מגיע לכדי 565,529,000 ש"ח. הנחת התובעים היא, כי בשנת 2006 ובשנת 2007 תהיה הגבייה דומה.

(2) בדוחות הכספיים הני"ל אין פרטים בדבר מספר הגרירות, סכומי הכסף שנגבו מבעלי הרכב, והאם חלק מהתשלום הועבר לקופת העירייה. הנחת התובעים היא, כי שיעור סכומי האגרה השנתיים הוא כ-1% מתוך סכום גביית המסים השנתי של העירייה, בדומה לשיעור שבעיריית תל אביב (גביית המסים והמענקים בתל אביב היה בשנת 2005 - 2,173,487,000 ש"ח, וסכומי אגרת הגרירה בשנת 2005 היה 23,592,140).

(ב) בפני העירייה פתוחה הדרך לתבוע משר התחבורה להתקין בתקנות תעריף שונה מזה שקיים כיום, ולקבוע אגרה בשיעור חוקי.

(ג) בפני העירייה פתוחה הדרך להודיע, כי היא תחדל לגבות את האגרה מהמועד הקובע, או אז, היא תהיה פטורה מהשבת האגרה שנגבתה שלא כדין.

(ד) התועלת הצפויה מניהול התובענה הייצוגית לכלל חברי הקבוצה ולציבור היא, כי העירייה תחדל מלגבות מהם אגרה בשיעור שנקבע בידי מועצת העירייה, ותחל לגבות מהם אגרה בשיעור החוקי, או בשיעור שיקבע כדין בתקנות לאחר שאלה יתוקנו בידי שר התחבורה.

(ה) התועלת הצפויה לכלל חברי הקבוצה עולה על החסר שייווצר בקופת העירייה -

(1) אם תבחר העירייה להודיע, כי היא תחדל לגבות את האגרה מהמועד הקובע, ואם שר התחבורה יתקן את התקנות לאחר המועד הקובע, או אז תישא העירייה באגרת הגרירה בתקופה שבין המועד הקובע למועד תיקון התקנות.

(2) התועלת הצפויה לכלל חברי הקבוצה ולציבור עולה על הנוק שיגרם לעירייה, משום שגובה האגרה שיקבע בתקנות וסבירותה ניתנים לבחינה של בית המשפט הגבוה לצדק.

(3) דחיית התובענה הייצוגית מבלי שהעירייה מודיעה, כי היא תחדל לגבות את האגרה מהמועד הקובע, ומבלי ששר התחבורה יתקן את התקנות, היא מתן רשות מפורשת לרשויות המקומיות ולעירייה בכלל זה לגבות תשלומי חובה שלא על פי דין.

פנקס התובענות הייצוגיות

27. בבדיקה שנערכה בפנקס התובענות הייצוגיות באתר בתי המשפט, עולה, כי לא הוגשה תובענה ייצוגית בעניין נשוא תובענה ייצוגית זו. יואר, כי לפני הגשת תובענה מנחלית זו והבקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, הוגשו באמצעות הח"מ שלוש תובענות ייצוגיות דומות בגין אגרת הגרירה נגד עיריית תל אביב יפו, עיריית רמת גן ועיריית נתניה והגוררים שמונו על ידם.

הגדרת הקבוצה וגודלה

28. הקבוצה כוללת כל אדם, אשר רכבו נגרר בידי גורר מטעם העירייה במהלך השנתיים שלפני יום הגשת התובענה הייצוגית והבקשה לאישור, ושילם אגרה בסך של 184 ש"ח או 186 ש"ח או סכום שונה.

מהדוחות הכספיים של העירייה לא עולה כמה גרירות נעשו בשנת 2005. האינדיקציה היחידה שיש לתובעים היא, כי מספר הגרירות בראשון לציון ובתל אביב יפו הוא יחסי לגודלן ולתקציבן.

על פי פרסומי עיריית תל אביב יפו, גביית המסים והמענקים בתל אביב הגיעה בשנת 2005 לסך של 2,173,487,000 ש"ח, מספר הגרירות בשנת 2005 היה 90,739, וסכומי אגרת הגרירה בשנת 2005 היה 23,592,140.

על פי הדוחות הכספיים של העירייה ליום 31.12.2005, סכום ההכנסות ממסים מגיע לכדי 565,529,000 ש"ח. לפי האינדיקציה הנייל, גביית המסים בראשון לציון היא כ- 26% מזו של תל אביב יפו. מכאן ניתן ללמוד, כי מספר הגרירות הוא כ- 23,400 לשנה וסך כל האגרות הוא 4,318,517 ש"ח לשנה.

סכום התובענה הייצוגית

29. הסכום העודף של האגרה שנגבתה
- מכל אחד מחברי הקבוצה בממוצע בשנים 2005-2007 184.50 ש"ח
- כפול אומדנה של מספר חברי הקבוצה: 2 x 23,400 46,800 ש"ח
- סכום התובענה הייצוגית 8,634,600 ש"ח
30. בית המשפט יתבקש להורות לנתבעים להמציא פרטים מדויקים לגבי מספר הגרירות שנעשו בשנתיים שלפני הגשת תובענה זו. על פי הפרטים שיתקבלו, יתבקש בית המשפט לתקן את סכום התובענה הייצוגית, ולהפחיתה או להגדילה בהתאם.

התנהגות העירייה

31. ביום 15.2.2005 התפרסמה כתבה באתר האינטרנט [ynet](http://www.ynet.co.il) של עיתון מעריב מאת העיתונאי יהודה גולן, אשר הביאה לידיעת הציבור את אי חוקיותה של אגרת הגרירה. בכתבה נאמר, כי יו"ר ועדת הכלכלה ח"כ אמנון כהן, הציג סוגיה זו בפני משרד התחבורה, וכי עו"ד חוה ראובני ממשרד התחבורה אישרה את דבריו.
- עוד נאמר בכתבה, כי ח"כ דוד טל תבע להחזיר את הכספים שהרשויות המקומיות גבו ממאות אלפי נהגים, במשך יותר משני עשורים, וכי ח"כ אמנון כהן עיכב את ההצבעה על אישור התקנות, בטענה שצריך לקבוע מתירי מינימום ומקסימום לאגרת גרירה.
32. ביום 2.3.2005 התפרסמה כתבה דומה בעיתון הארץ מאת העיתונאי צבי זרחיה, אשר הביאה גם היא לידיעת הציבור את אי חוקיותה של אגרת הגרירה. הכתבה צוטטה באתר וואלה.
33. ביום 3.3.2005 התפרסמה כתבה דומה נוספת באתר האינטרנט [MSN](http://www.msn.com) מאת העיתונאי דוד ורטהיים, אשר הביאה גם היא לידיעת הציבור את אי חוקיותה של אגרת הגרירה.
34. העירייה ידעה היטב, כי האגרה נגבית על ידה שלא כדין, וחרף זאת היא ממשיכה לגבותה.

35. בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית בהתאם לבקשה המצורפת לתובענה זו.

36. אם בית המשפט הנכבד יאשר את התובענה כתובענה ייצוגית, יתבקש בית המשפט -

(א) לחייב את הנתבעים לגלות את מספר חברי הקבוצה, אשר רכבם נגרר בידי גורר מטעמה ובהוראתה במהלך השנתיים שלפני יום הגשת התובענה הייצוגית והבקשה לאישור, ואשר שילמו 184 ש"ח או 186 ש"ח כאגרה או סכום אחר (להלן: "סכום האגרה"), ולגלות את סכום האגרה הכולל ששולם על ידי כל חברי הקבוצה.

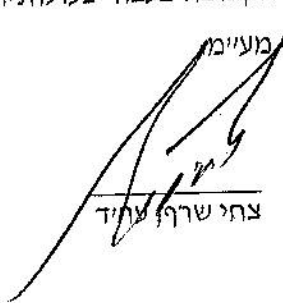
(ב) לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, להשיב לכל חבר בקבוצה את סכום האגרה בניכוי הסכום החוקי שהיו רשאים לגבותו, בהתאם להוראות הפקודה והתקנות - בהתאם לשעת הגרירה - ובצירוף הצמדה וריבית כדין מיום התשלום בידי בעלי הרכב ועד לתשלום ההחזר בפועל.

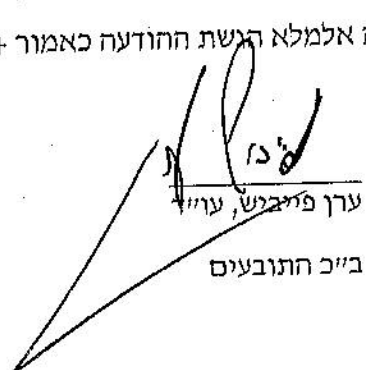
37. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, לשלם לתובעים בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 15% מהסכום שיושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיהם ומאמציהם לטובת כלל חברי הקבוצה.

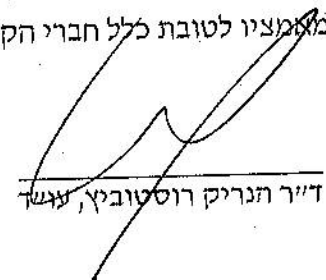
אם העירייה תודה בנכונות התובענה, ותבחר להודיע, כי היא תחדל מלגבות את אגרה בסך 186 ש"ח, יתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את העירייה לשלם לתובעים, בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 10% מהסכום שהיה מושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיהם ומאמציהם לטובת כלל חברי הקבוצה אלמלא הגשת ההודעה כאמור.

38. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, לשלם לבי"כ התובעים בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 15% מהסכום שיושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיו ומאמציו לטובת כלל חברי הקבוצה + מע"מ.

אם העירייה תודה בנכונות התובענה, ותבחר להודיע, כי היא תחדל מלגבות את אגרה בסך 186 ש"ח, יתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את העירייה לשלם לבי"כ התובעים בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 10% מהסכום שהיה מושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיו ומאמציו לטובת כלל חברי הקבוצה אלמלא הגשת ההודעה כאמור + מע"מ.


צחי שרף עתיד


ערן פרידמנט, עו"ד
בי"כ התובעים


ד"ר הנריק רוסטוביץ, עגש